

Biträdande cheffläkare Claes Håkan Björklund

Enkelrum till alla

Byggnader från 30-talet kan inte renoveras hur mycket som helst. I synnerhet när det gäller avancerad sjukvård. Behovet på SÅS i Borås krävde en helt ny vårdbyggnad. Resultatet heter Tehuset, en vårdbyggnad med 126 vårdplatser fördelade på sex olika enkelrumsavdelningar.

– Den bärande idén när vi nu fick möjlighet att planera från grunden var att samla sjukhusets olika kompetenser och verksamheter kring patienten, säger biträdande cheffläkare Claes Håkan Björklund. I praktiken innebär det att slutenvård, dagvård och öppen vård kommer att vara samlade på samma våningsplan. Det innebär en klar fördel för patienterna, i synnerhet för den återkommande patienten, som kan gå till ett och samma ställe och träffa samma personal oavsett om det är ett nybesök eller en operation. Och det är just det som är poängen. Sjukhuset och det nya Tehuset är till för patienten, inte tvärtom.

– Vi fick ta på oss patientglädjen när vi planerade och har naturligtvis även tagit emot synpunkter från patienterna själva, säger Claes Håkan Björklund.

När det gäller utformningen av vårdavdelningarna finns det också några bärande idéer. Ett krav är att de skall fungera under lång tid framöver. De ska helt enkelt tåla förändringar i patientbehov 20-30 år framåt. Men det unika med Tehuset är nog ändå att alla vårdavdelningar baseras på enkelrum. En internationell trend men som är helt ny i Sverige och där alltså SÅS i Borås är först i landet.

På patienternas villkor

– Det handlar i första hand om patientintegritet, att kunna få en ostörd nattnämn, att slippa dela rum med helt främmande människor, att ha ett eget hygienutrymme med dusch och toalett, samtidigt som vi får en betydligt större möjlighet att undvika sjukhusmitta. Det senare är det främsta medicinska argumentet, förklarar Claes Håkan Björklund.

Han poängterar också att mötet mellan vårdare och patient blir något mer jämlikt när det sker hos patienten istället för att patienten kommer till läkaren. Det blir lite mer på patientens villkor. En bärande tanke är också den så kallade patientnärmare vården. Det är ett arbetssätt som utvecklats i USA och som kortfattat innebär att verksamheten organiseras så att personalen får möjlighet att tillbringa mer tid med patienterna. Det vanliga på svenska sjukhus är annars att varje avdelning har en central expedition varifrån hela verksamheten organiseras. Erfosom det är där all information finns är det också dit all personal hela tiden måste gå.

– Nu kommer varje avdelning, eller enhet som vi valt att kalla det, att vara inddelad i tre moduler. Det innebär att personalen har mindre än tio meter till sina patienter. Det är sin tur gör det möjligt att tillbringa mer tid hos varje enskild patient eftersom vi slipper de ofta onödiga långa promenaderna, fram och tillbaka mellan patient och expedition, avslutar Claes Håkan Björklund.

Med patienten i fokus

I planeringen inför den nya vårdbyggnaden Tehuset fanns alla möjligheter att redan från början bygga in de vårdkvaliteter som framtidens sjukvård kräver. Patienten i fokus. Men patientperspektivet gäller inte bara Tehuset. Det genomsvårar allt vi gör, betonar Ingela Tuvegran, sjukhusdirektör vid Södra Älvsborgs Sjukhus.

– Vi är mitt inne i en förändringsresa och står inför stora utmaningar. Den största är att svara upp mot våra patienters förväntningar och krav. Den sjukvård vi håller på att skapa har ett helt annat patientfokus än det som gällt hittills på våra sjukhus. SÅS är inget undantag. Vi måste erkänna att vi inte alltid haft patientens bästa i fokus, säger Ingela Tuvegran.

Vad det grundläggande handlar om är att varje patient alltid måste känna sig trygg att han eller hon får just den vård tillståndet kräver. För den skull skall SÅS verksamhet levas upp till de regionala och nationella kvalitetskraven och ha en verksamhet som hävdar sig väl på nationell nivå.

– Det kan tyckas självklart men så har det inte alltid varit, vare sig här eller på andra sjukhus i landet. Men betonar Ingela Tuvegran, den som vänder sig till oss, och det gäller både i Borås och Skene, ska veta att här man får adekvat vård. Det ska aldrig finnas någon osäkerhet om det.

Effektivare vård

I sjukhusets framtidsplaner finns också viljan att kunna erbjuda patienterna möjligheten att besöka sjukvården på tider som passar dem själva. Ambitionen är att börja med att erbjuda förlängt öppethållande dagtid. Patienten i fokus handlar också om patientens integritet, något som också legat som grund vid planeringen av Tehuset.

– När vi nu bygger nytt är det nödvändigt att bygga för 20-30 år framåt. Vi kommer i princip att kunna erbjuda hotellstandard med enkelrum, egen dusch och toa. Dess-

Ingela Tuvegran, sjukhusdirektör vid Södra Älvsborgs Sjukhus, här till sammans med en patient.

utom erbjuder vi kommunikationsmöjligheter via nätet och övernattningsmöjligheter för anhörig.

En annan högst angelägen fråga så snart sjukvården kommer på tal är väntetider. Både väntan på att få vård och väntan när man väl är på sjukhuset, så kallade inre väntetider.

– I båda fallen måste vi bli bättre, säger Ingela Tuvegran. Ibland tvingas patienter vara kvar flera dygn i oöndan i väntan på något provsvar eftersom vi inte har processer som är optimala. Det är naturligtvis inte acceptabelt. Processu-

veckling är därför ett högt prioriterat område, alltid med patientens bästa för ögonen.

Nära kompetens

Vad är då bäst för patienten? Det kan exempelvis vara att inte utsättas för mer smärta än nödvändigt. Det kan också vara att ha rätt kompetens på rätt plats. Det vill säga, kompetensen ska vara samlad kring patienten, något vi har tagit

fasta på i planeringen för Tehuset.

– Genom att personalen kommer att arbeta i team runt patienten kommer flera personer att känna till hur vården bedrivs för den enskilde patienten. Det är en viktig trygghetsfråga, säger Ingela Tuvegran.

– Utmaningen just nu är att skapa förutsättningar i vår organisation så att vi kan leva upp till våra högt ställda ambitioner.

En god och säker vård i en modern vårdmiljö

Som befolkningsföreträdare ska Hälso- och sjukvårdsnämnden garantera befolkningen en god och säker vård. Vården ska vara patientfokuserad, jämlik, effektiv, kunskapsbaserad, ändamålsenlig och ges i rimlig tid.

Den utveckling av vården som nu äger rum vid Södra Älvsborgs sjukhus (SÅS), är ett viktigt steg i att möta framtidens krav på- och inte minst behov av just god och säker vård i en modern vårdmiljö.

Ur befolkningsperspektiv ser nämnden positivt på den nya vårdideologi som håller på att ta form för att höja den patientupplevda vårdkvaliteten.

I de vårdöverenskommelser som träffas mellan nämnden och SÅS, ställs fortsatta krav på att klara befolknings behov av specialistvård, att vårdgarantin efterlevs och att tillgängligheten är god.

Hälso- och sjukvårdsnämnden hyser ett stort förtroende för det utvecklingsarbete SÅS bedriver för att anpassa sjukhuset för framtidens krav på god och säker vård i en modern vårdmiljö.

ANN-CHRISTINE SIMONSSON
ORDFÖRANDE, HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND B

För mer information gå in på www.vgregion.se/sas

Framtidens sjukhus

Bygget av Tehuset har nu nått upp till fjärde våningen av totalt nio. Det pågår fastighetsförnyelse på sjukhuset i Borås, som efter rivning av gamla uttjänta byggnader idag har 160 000 m² och som genom Tehuset kommer att kompletteras med ytterligare 20 000 nya kvadratmeter. Det är alltså ingen liten byggnad som är under uppförande. Vid årsskiftet 2009-2010 ska allt vara klart. Med på hela resan har projektledaren Bengt-Ove Ström på Västfastigheter varit.

– Målet var att först och främst skapa ett ändamålsenligt hus, skräddarsytt för framtidens sjukvård. Det skulle också vara energisnålt och dessutom vackert, både på insidan och utsidan. Men det mest unika var nog ändå att skapa en vårdbyggnad med enbart enkelrum för patienterna, förklarar han.

– Det låter som ett dyrt och ineffektivt resursumtjänande? – Inte all! Långsiktigt är det lönsamt. Investeringskostnaden är visserligen något större men driftsmässigt är det överlag mycket bättre än flerpatientrum. Tir är dessutom med patientperspektivet så finns det bara vinrare.

Men det är inte bara enkelrummen som gör den nya fastigheten unik. De energisnåla sats på upp till 100 kWh per kvadratmeter och är inkl verksamhets elförbrukning, är minst sagt en utmaning. Det befintliga sjukhuset har idag en förbrukning på 170 kWh, vilket tillhör de bästa i landet inom sjukvården.

– Det är en utmaning som heter duga, säger Bengt-Ove Ström, samtidigt som han poängterar att hela bygget är en fantastisk stimulerande arbetsuppgift. Just detta att tillsammans med personalen inom vården, med deras högt ställda förväntningar, skapa ändamålsenliga lokaler och som på sikt skapar förutsättningar för att effektivisera vården.

Modern teknik och vacker färgsättning

I det här projektet har vi utvecklat samarbetet mellan vården och oss som lokalförskare. Vi har utgått ifrån vårdens behov och skapat lokaler som helt anpassats efter deras verksamhet, inte bara dagens utan också framtidens, betonar Bengt-Ove Ström. För att möta morgondagens behov har det varit naturligt att projektera huset, så att det flexibelt över tiden går att använda för olika ändamål.

Eftersom huset ska leva och fungera under flera decennier är det också synnerligen viktigt att det är vackert.

– Och det menar vi att det kommer att bli, säger Bengt-Ove Ström. Både utvändigt och invändigt. Här finns inga deprimerande sjukhuskorridor, inga vita kala vårdrum. Istället ett genomgående naturtema med mycket tränslag och färgsättning i pastellfärger. Det gör att vådrummen närmast ser ut som vilket hotellrum som helst, om det inte vore för den tekniska utrustningen som självklart måste finnas. Att modern kommunikationsteknik dessutom gör att både patienter och patienter slipper det ständiga pipandet och ringandet som vanligtvis råder på en vårdavdelning, är naturligtvis ett stort plus.